

7/729
GK 36

T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

..../11/2011

Sayı : B.21.0.GGM.0.01.00.610-164

Konu : Soru Önergesi (7/729)

13.12.2011* 09875

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Başkanlığının 26/10/2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-25840 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Alim IŞIK'ın Bakanlığımıza tevcih ettiği 7/729 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Hayati FAZICI
Bakan

Ek: Soru önergesi cevabı (5 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Kütahya Milletvekili Sayın Prof.Dr. Alim İSİK'a ait 7/729 sayılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

1) Ülkemizdeki gümrük idarelerinin denetimi teftiş programları kapsamında turne esasına göre yıllık olarak yapılmaktadır. Sonradan kontrol denetimleri ise 2007 yılından bu yana sürdürülmekte olup bunun yanı sıra, gümrük idarelerinde cari denetimler yapılmakta; gümrük amir ve memurları ile müşavirlerinin iş ve işlemleri ve sorumlu oldukları antrepolar denetlenmektedir.

Gümrük idarelerinin yıllık denetiminin yanı sıra gümrük işlemleri, yasal ticaretin basitleştirilmesi ve yasadışı ticaretin önlenmesi politikası çerçevesinde, risk yönetimi odaklı, analizci ve seçici yöntemlerle kontrole tabi tutulmaktadır. Bu şekilde elde edilen çıktılara göre yasal yollarla gümrükte iş yapan gerçek ve tüzel kişilerin işlemleri kolaylaştırılırken, organize suçlar ve gümrük suçları ile etkin olarak mücadele yürütülmektedir.

Gümrük mevzuatının doğru bir şekilde uygulanmasını engelleyen, ülkenin mali çıkarlarını tehlikeye düşüren ya da diğer şekillerde bir tehdit oluşturan olayların ortaya çıkma ihtimali dikkate alınmakta, risklerin sistematik olarak tanımlanması ve en aza indirilmesi için gerekli olan önlemlerin alınması amacıyla ulusal ve uluslararası kaynak ve stratejilere dayanılarak veriler toplanmaktadır.

Toplanan bu verilere dayanılarak risk analizi yapılmakta, buna göre alınacak önlemler belirlenerek uygulanması sağlanmakta, ayrıca bu sürecin işleyiş ve sonuçları düzenli olarak izlenmekte ve gözden geçirilmektedir.

Bu kapsamda, ulusal ve uluslararası kaynaklardan da yararlanılarak oluşturulan risk kriterleri ile yüksek risk taşıyan gümrük işlemlerinin yerel gümrük idarelerinde kontrolü sağlanmaktadır.

2) Halen Bakanlığımız hizmet binasının 14 üncü katında bulunan komuta kontrol merkezinden, riskli araçlar Araç Takip Sistemi ile izlenmekte; ayrıca bazı sınır kapıları ve limanlar, kapalı devre televizyon sistemi ile takip edilmektedir. İnşaatı devam etmekte olan yeni hizmet binasında, modern bir komuta kontrol merkezi kurulması için ihale yapılmış olup ilgili firma tarafından kurulum çalışmaları devam etmektedir.

3) 2002-2011 yılları arasında yakalanan kaçak ticari eşya ile uyuşturucu madde miktarı ve değerleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

TİCARİ EŞYA VE UYUŞTURUCU MADDE YAKALAMALARI

YIL	TİCARİ EŞYA (TL)	UYUŞTURUCU MADDE (TL)	TOPLAM DEĞER (TL)
2002	111.457.908	25.335.897	146.793.805
2003	158.908.124	174.046.556	332.954.680
2004	232.701.828	304.144.324	536.846.152
2005	249.348.070	82.025.499	331.373.569
2006	268.878.427	194.513.490	463.391.917
2007	296.260.150	228.763.627	525.023.777
2008	329.227.647	179.352.632	508.580.278
2009	292.054.505	158.322.775	450.377.280
2010	392.231.576	43.803.296	436.034.872

*2011	423.300.974	56.164.416	479.465.390
TOPLAM	2.754.369.208	1.456.472.511	4.210.841.719

*2011 yılı Ekim ayı itibariyle

4) Ocak 2011 tarihinde İstanbul'da yapılan operasyon kapsamında; toplam 33 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 25 personel görevden uzaklaştırılmış, 1 kişi istifaen, 7 kişi ise emekli olarak görevlerinden ayrılmışlardır. Halen söz konusu operasyonlar kapsamında yürütülen adli yargılama ve idari soruşturmalar devam etmektedir.

5) "Akaryakıt" ifadesi tarife cetvelinde belirli bir eşyaya tekabül etmiyor olsa da; Petrol Piyasası Kanunundaki "Akaryakıt" tanımından yararlanarak, genel olarak benzin türleri, yakıt nafta, gazyağı, jet yakıtı, motorin türleri ve fuel oil türlerinin yer aldığı Türk Gümrük Tarife Cetvelinin 27.10 tarife pozisyonunun ilgili bölümleri ile 27.09 tarife pozisyonunda yer alan ham petrolün, 2002-2011 döneminde, yıllar itibariyle ithal edilen miktar ve kıymetine ilişkin, Gümrük Veri Ambarı Sisteminden 22/11/2011 tarihi itibariyle elde edilen veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

G.T.İ.P Bazında Dış Ticaret İstatistiği (İthalat)
1/1/2002 - 31/10/2011

YIL	Toplam Net Ağırlık (Kg)	Toplam Kalem Kıymeti (\$)
2002	31.211.235.211	5.554.385.076
2003	29.734.616.162	7.142.379.725
2004	27.624.087.963	8.746.424.469
2005	29.849.726.451	13.977.513.343
2006	33.493.924.262	18.040.735.810
2007	33.585.007.673	19.009.286.443
2008	32.410.193.767	26.257.628.476
2009	28.545.764.592	14.350.813.407
2010	30.965.849.329	19.580.023.410
2011	26.779.595.616	23.555.581.943

(Not: Veriler Antrepo, Transit hariç tüm rejimleri kapsamaktadır.)

6) 2002-2011 yılları arasında kaçak olarak yakalanan akaryakıt miktarı ve değeri tabloda olduğu gibidir:

KAÇAK AKARYAKIT YAKALAMALARI

YIL	MİKTAR (KG)	DEĞER (TL)
2002	30.285.659	36.760.752
2003	48.100.929	72.041.339
2004	58.464.433	90.175.605
2005	35.183.896	63.678.589
2006	12.969.052	27.653.397
2007	1.288.621	8.051.814
2008	7.998.708	17.343.322
2009	7.159.821	20.336.527
2010	12.506.127	26.647.027
*2011	12.056.600	30.072.656
TOPLAM	226.013.846	392.761.028

*2011 yılı Ekim ayı sonu itibariyle.

7-8) Akaryakıt bayileri, kolluk güçleri ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca denetlenmekte ve bayi denetim sayıları Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Denetim Dairesince tutulmaktadır. Ancak bu istatistiklerde bayi ayrımı (ucuz mazot veya akaryakıt satan gibi) bulunmamaktadır.

Bayilerin ucuz akaryakıt satmalarının nedenlerinden birisi, akaryakıt harici petrol ürünlerinin amacı dışında kullanılarak (karışım yapılmak suretiyle) elde edilen yapma motorinin maliyetinin, piyasada satışa arz edilen yasal ve standartlara uygun motorinin fiyatından düşük olmasıdır.

Yasal yollardan ithal edilen petrol ve türevlerinin gerekli kimyasal analizleri Türkiye'ye ithal aşamasında laboratuvarlarda yapılmaktadır. Bu tür ürünlerin ithalat verileri gerektiğinde yabancı devletlerin verileri ile de karşılaştırılmaktadır. Ancak yapma motorin veya kamuoyunda 10 numara yağ olarak bilinen ürünler gibi yasal olmayan akaryakıtların gayrimeşru yollarla yurda girişinin veya yurt içinde piyasaya sürülmesinin önlenmesi amacıyla yapılan denetimler Bakanlığımız, EPDK ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'na bağlı kolluk güçlerince yürütülmekte ve bu kurumların ilgili birimlerince analizler yapılmaktadır.

9) Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele çalışmaları, Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 1/12/2008 tarihli ve 14321 sayılı Genelge hükümleri çerçevesinde sürdürülmektedir. Söz konusu Genelge ile, akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele çalışmalarının koordinasyonunda yürütülmesi kararlaştırılmış ve aşağıdaki konularda çalışma yapılması talimatlandırılmıştır:

- İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (mülga Denizcilik Müsteşarlığı), Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (mülga Sanayi ve Ticaret Bakanlığı), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı (mülga Dış Ticaret Müsteşarlığı), Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (mülga Gümrük Müsteşarlığı) ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nda kurulan Akaryakıt Kaçakçılığı İle Mücadele Komisyonları tarafından yürütülen çalışmaların aynı kararlılıkla sürdürülmesi,
- Akaryakıtın takibi açısından serbest dolaşıma girmemiş akaryakıtın bulunduğu antrepoların Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, serbest dolaşıma giren akaryakıtın konulduğu tank ve depoların ise EPDK tarafından her türlü elektronik imkândan yararlanmak suretiyle izlenmesi ve denetlenmesi,
- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından kullanılan "Otomatik Tanımlama Sistemi" ile çalışmaları devam eden "Gemi Trafik Hizmetleri Sistemi"nin ilgili kurumların kullanımına açılması,
- Türkiye'ye gelen, serbest dolaşıma giren, Türkiye'de üretilen, ihraç edilen, dağıtımı yapılan ve tüketilen akaryakıtla ilişkin süreçlerin izlenmesi; tedarik edilen ve tüketilen akaryakıt miktarı arasında oluşabilecek farklılığın araştırılması,
- Laboratuvarların akreditasyonu işlemlerinin tamamlanması,
- Ulusal marker uygulamasına titizlikle uyulması.

Bu çerçevede, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu olmak üzere 8 kamu kurumunda Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Komisyonu (AKMK) kurulmuştur.

Bu süreç içerisinde Bakanlığımızca, petrol ve türevi akaryakıtla ilişkin ithalat veya ihracat işlemlerinin kontrolünü kolaylaştırmak amacıyla ihtisas gümrük müdürlükleri kurulmuş; petrol ve türevleri analizi yapan 5 adet gümrük laboratuvarına işlerlik kazandırılmıştır.

Akaryakıtın takibi açısından, millileşmemiş akaryakıtın konulduğu antrepolar, antrepoya giren çıkan petrol ve türevleri miktarının izlenmesine olanak sağlayan elektronik sistemlerle (kamera takip sistemi, tank takip sistemi) donatılmaya başlanmıştır. Denetimleri kolaylaştırmak için antrepo rejimine tabi tutulmak istenen petrol ve türevlerine ilişkin bilgilerin antrepoya konulmadan 24 saat önce ilgili gümrük müdürlüğüne bildirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Transit rejimi ve ihrakiye kapsamında deniz ve hava taşıtlarına verilen geçici depolama yerlerinde veya antrepolarda bulunan "serbest dolaşıma girmemiş" akaryakıtın tespitini kolaylaştırmak amacıyla renklendirilmesi uygulamasına başlanmıştır. Ihrakiye yakıt alan gemilerin gerçek akaryakıt ihtiyacını tespit etmek için tank ölçümleri ve ihrakiye yakıt alan gemilere ihrakiye yakıtı taşıyan barçlar ve deniz tankerleri denetimlerine başlanmıştır. Türkiye'nin petrol ve türevi dış ticaret verileri yabancı devletlerin verileri ile karşılaştırılmış, tespit edilen farklar için soruşturma başlatılmıştır.

Mücadele için gerekli teknik altyapı ve teçhizat çalışmaları başlatılmış olup Kapıkule ve Habur Sınır Kapılarındaki X-RAY sistemlerine ilave olarak, 2004 AB Katılım Öncesi Mali Yardım Programları kapsamında İzmir Alsancak, Mersin, İstanbul Ambarlı, Samsun limanları ile Gürbulak Sınır Kapısı'na Araç ve Konteyner Tarama Sistemleri kurulmuş, 17 adet gümrük muhafaza botu ilgili deniz başmüdürlüklerine tahsis edilmiş, ayrıca operasyonlarda faydalanmak üzere teknik takip cihazları alınmıştır.

Ayrıca, EPDK ve Bakanlığımız arasında imzalanan 8/11/2007 tarihli işbirliği protokolü kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)'ndan teslim alınan 40 adet ulusal marker kontrol cihazı kullanılmaya başlanmış, ayrıca anılan İşbirliği Protokolü kapsamında 20 adet denetim aracının tüm Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüklerine dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız bünyesinde denetçi olarak görev yapacak yaklaşık 120 Gümrük Muhafaza Memuru, TÜBİTAK tarafından düzenlenen ulusal marker tespit cihazı eğitimlerine katılmıştır.

Diğer taraftan, akaryakıt taşıyan gemilerde yapılacak denetimlerde etkinliğin artırılması amacıyla 2004 yılında 161, 2008 yılında 59 ve 2009 yılında 139 Bakanlığımız personeline Draft Survey eğitimi verilmiştir.

Akaryakıt kaçakçılığı ile mücadele faaliyetlerinde Bakanlığımızın etkinliğinin artırılması amacıyla, akaryakıt işlemleri ile ilgilenen personelin bilgilendirileceği, tecrübelerin paylaşılacağı, mevcut ve muhtemel sorunların ilgili sivil toplum kuruluşları ile birlikte ele alınacağı kapsamlı ve ayrıntılı bir eğitimin gerekliliğinin ortaya çıkması üzerine 6-10 Aralık 2010 tarihleri arasında Ankara-Kızılcahamam'da bir eğitim programı gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen "Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Eğitim Semineri"ne Bakanlığımız, İçişleri Bakanlığı ve Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından toplam 150 kişi tarafından katılım sağlanmıştır.

Ayrıca, mer'i mevzuatın daha caydırıcı hale getirilmesini teminen Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Komisyonu çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen toplantılarda; akaryakıt kaçakçılığı ile mücadelede etkinliğin artırılması amacıyla yeni önlemler alınması gerektiği konusunda görüş birliği oluşmuş ve bu kapsamda;

23 Şubat 2011 tarihinde, Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Komisyonu koordinasyonunda tüm

mücadeleci birimlerin katılımlarıyla gerçekleştirilen toplantı sonucunda, akaryakıt kaçakçılığı ile mücadelede etkinliğin sağlanması amacıyla tüm kurumların üzerinde uzlaşmaya vardıkları bir eylem planının yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır.

Petrol piyasasındaki rekabeti, şeffaflığı, kayıtlılığı ve denetimlerin etkililiğini artırmak için mücadeleci kurumlarımızın da mutabakatı ile hazırlanarak Mart 2011 tarihi itibarıyla ilgili kurumlara iletilen “Akaryakıt Kaçakçılığı ile Mücadele Eylem Planı”, yasal, idari ve teknik kapasite ile insan kaynaklarının ve halkla ilişkilerin güçlendirilmesine dayanan kısa, orta ve uzun vadeli 22 eylemden oluşmaktadır.